

ИННОВАЦИОН ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА САВДО ХИЗМАТЛАРИНИНГ СИФАТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ

https://doi.org/10.55439/ECED/vol23_iss6/a83

Мукимова Ўғилой Тожибоевна - Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, таянч докторанти

Ахмеджанова Фарида Абдухалимовна - Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, т.ф.н., доцент

Аннотация. Мақолада Самарқанд шаҳар сайёҳлар ва меҳмонлар серкатнов ҳудудларидаги савдо дўконларида савдо хизмати сифати кўрсаткичлари таҳлил қилинган ва савдо хизмати сифатини такомиллаштириш бўйича тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: чакана савдо, савдо хизмати, савдо объекти, товарлар ассортиментни, товарларнинг истеъмол хусусияти, товар сифати, намунали савдо дўкони.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КАЧЕСТВА ТОРГОВЫХ УСЛУГ В ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ

Мукимова Уғилой Таджибоевна - Самарқандский институт экономики и сервиса, докторант

Ахмеджанова Фарида Абдухалимовна - Самарқандский институт экономики и сервиса, к.т.н. доцент

Аннотация. В статье проанализированы показатели качества обслуживания торговых услуг в туристско-визитной зоне города Самарканда и даны рекомендации по совершенствованию качества обслуживания.

Ключевые слова: розничная торговля, торговое обслуживание, торговый объект, ассортимент товаров, потребительские характеристики товаров, качество товаров, образцовый торговый магазин.

WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF TRADE SERVICES IN THE INNOVATION ECONOMY

Mukimova Ugiloy Tajiboevna - Samarkand Institute of Economics and Service, Phd

Akhmedjanova Farida Abdukhaliimovna - Samarkand Institute of Economics and Service, c.t.s. Associate Professor

Abstract. The article analyzes the indicators of the quality of the sales service in the shopping areas of the tourist and visitor areas of the city of Samarkand and gives recommendations for improving the quality of the sales service.

Key words: retail trade, trade service, trade object, assortment of goods, consumer characteristics of goods, quality of goods, model trade store.

Кириш. Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислохотлар миллий иқтисодиёт самарадорлигини оширишга қаратилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Хизматлар соҳасини ривожлантиришга оид қўшимча чора тадбирлари тўғрисидаги” қарорида хизматларни ривожлантиришнинг йўналишлари белгилаб берилди[1]. Хизмат кўрсатиш соҳасининг таркибий қисми ҳисобланган савдо хизматлари соҳасини ривожлантириш, аҳолига кўрсатилаётган савдо хизматлари сифатини ошириш ҳамда турли хилдаги талабларини қондириш муҳим йўналишлардан бири ҳисобланади.

Савдо хизматлари – истеъмол товарлари бозорининг асосий сегменти ҳисобланади. Истеъмол товарлари бозорининг ҳолати (ташқил этилиши ва унинг тўйиниш даражаси) мам-

лакат социал-иқтисодий ҳаётига бевосита таъсир кўрсатади. Савдо хизмати инсонлар ҳаётини яхшилашга, аҳолининг бандлигини таъминлашга, даромадларини ошириш орқали уларнинг фаровонлигини юксалтиришга қаратилган. Республикамизда аҳоли фаровонлигини таъминлаш, моддий ва маънавий даражасини ошириш муҳим вазифалардан бири ҳисобланади. Аҳолининг турмуш шароити сифатини оширишда иқтисодиётнинг муҳим тармоғи ҳисобланмиш савдонинг аҳамияти беқиёсдир.

Мавзуга оид адабиётлар таҳлили. Савдо хизматларининг сифатини такомиллаштириш борасида бугунги кунга қадар кўплаб ишлар амалга оширилган. Жумладан, чакана савдо корхоналарида электрон савдони ривожлантириш орқали мижозларга хизмат кўрсатиш мадания-

тини ошириш масалалари Д.Ферни томонидан тадқиқ қилинган. Унинг фикрича, чакана савдо тамойиллари тез ўзгарувчан ва рақобат муҳитида замонавий чакана савдони бошқаришнинг асосий жиҳатлари бўйича кенг қамровли соҳадир [2].

Савдо хизматини сифатли амалга оширишда товар ассортиментини муҳим роль ўйнайди. Товар ассортиментининг кенглиги истеъмолчида танлаб олиш қобилияти ва истеъмол талабини оширади. Товарлар ассортиментини бошқариш орқали савдо хизматини ошириш масалалари В.Снигерова томонидан ўрганилган. Унинг фикрича, савдо соҳаси катта таркибий ўзгаришларга дуч келган ва бундай ҳолатда чакана савдо менежерлари стратегия ишлаб чиқишлари, сотиш ассортиментини танлаб олишлари, товар нархини белгилашлари, савдо дўконларида товарларни тақдим этиш борасида қарор қабул қила олишлари керак. Ушбу ҳаракатлар савдода товар ассортиментини бошқариш ҳисобланади. Товарлар ассортиментини бошқариш орқали савдо хизматини ривожлантириш соҳа самарадорлигини оширишга хизмат қилади [3].

Савдо дўконларидаги хизмат кўрсатиш жараёнларида асосий ва қўшимча савдо хизматларини такомиллаштириш орқали истеъмолчиларнинг талабини юқори даражада қондиришга эришиш мумкин. Бу борада С.Сысоева ўз илмий ишларида харидорларга товарларни сотиш жараёнида кўрсатиладиган асосий ва қўшимча савдо хизматларини батафсил ёритган. Унинг таъкидлашича, савдо ходими бир қондани доимо ёдида тутиши керак: “Сотиш истеъмолчиларга фойдали бўлган товарларни танлай олиши ва сотиб олиш қарорини қабул қилишида ёрдам бериш жараёнидир” [4].

Савдо хизматининг қай даражада ташкил қилинганлиги савдо жараёнида амалга ошириладиган хизмат маданияти даражасини кўрсатиб беради. Савдо хизматига олимлар томонидан қуйидагича таърифлар берилган. Савдо соҳаси муаммоларига республикамизда фаолият олиб бораётган қуйидаги олимларнинг илмий изланишлари ва қарашларини келтиришимиз мумкин. Б.Абдукаримов томонидан савдо соҳасидаги кўплаб муаммолар ўрганилган. У савдо хизматини қуйидагича таърифлаган: “Савдо хизмати тушунчасига кенг маънода савдо хизматининг алоҳида тури бўлиб, у бир томондан ишлаб чиқарувчиларга хизмат қилади, иккинчи томондан истеъмолчиларга, учинчи томондан давлатга хизмат қилади ва тўртинчидан у бошқа иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларига ҳам хизмат кўрсатади, уларнинг хизматларидан истеъмолчи сифатида фойдаланади ва улар билан алоқада бўлади [5].

Савдо жараёнидаги асосий кўрсаткичлардан бири савдо хизмати сифати ҳисобланади. Истеъмолчиларнинг талабини юқори даражада қондириш учун савдо хизмати сифатини ошириш муҳимдир. Савдо хизмати сифатини ошириш харидорларга маслаҳат бериш, товарларнинг намуналарини ҳаракатда кўрсатиш, реклама ва ахборотнинг турли шаклларини ривожлантириш йўли билан товар танлаб олишда харидорларга ёрдам беришни ҳам тақозо этади [6].

Ф.Б.Абдукаримов олиб борган илмий изланишларида савдонинг инсон ҳаётидаги аҳамиятини таъкидлаб ўтган. Унинг таъкидлашича, савдонинг асосий вазифаларидан бири истеъмолчиларга хизмат қилиш ва аҳоли ҳаётини таъминлайдиган алоҳида хизмат соҳасидир [7].

Маҳсулотларни сотиш хизмати деганда, маҳсулот (товар)ни бир шахсдан иккинчи шахсга пул ёки бошқа шунга тенглаштирилган бойликка алмаштириш эвазига мулк эгасининг (мулкка эгалик ҳуқуқининг) ўзгаришини таъминлаш жараёнида кўрсатиладиган хизматлар билан боғлиқ муносабатлар тушунилади [8]. Кўплаб олимлар томонидан савдо хизматининг назарий асослари тадқиқ қилинган бўлиб, савдо корхонларида савдо хизмати таҳлили ва савдо хизматини такомиллаштириш имкониятлари ўрганилмаган.

Тадқиқот методологияси. Тадқиқот жараёнида малумотлар таҳлили, анализ, баҳолаш, индукция ва дедукция усулларида фойдаланилди.

Таҳлил ва натижалар. Аҳолининг халқ истеъмол товарларига бўлган талабини қондиришда республикамизда мавжуд бўлган савдо корхоналари, тадбиркорлар фаолият кўрсатиб келмоқдалар. Кенг ассортиментдаги товарлар истеъмолчиларнинг талабларига мос ҳолда таклиф этилишида ва уларга билимли хизмат кўрсатишда савдо ходимларининг ўрни жуда каттадир. Лекин баъзи савдо дўконлари ходимларининг аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси жуда паст. Аҳолига савдо хизматини кўрсатишда бир қанча камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бунга сабаб:

– савдо хизмати билан шуғулланувчи ходимларнинг кўпчилигида савдо хизмати билан боғлиқ ҳуқуқий билимлар етарли даражада эмас. Республикада қабул қилинган, савдо хизмати билан боғлиқ бўлган қонунлар, Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва Вазирлар Маҳкамаси қарорларини билмасликлари ва бу борада махсус билимга эга эмасликлари сабабли савдо корхоналарининг фаолиятида аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси пастлиги, қонунбузарлик ҳоллари учраб турибди;

– савдо дўконларида савдо хизмати билан шуғулланувчи ходимлар товарлар ассортимен-

ти, товарларнинг тамғаланиши, товар ҳақида маълумотлар ва уларга кўра товарларни сақлаш қоидалари, сифатини тасдиқловчи сертификат ва бошқа меъёрий техник ҳужжатлар ҳақида етарли тушунчаларга эга эмаслар;

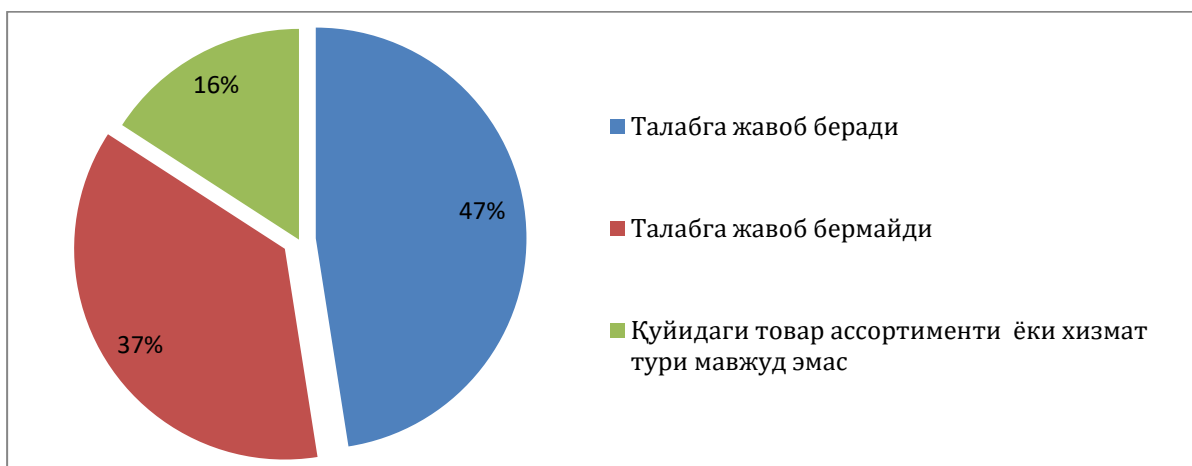
- кўпчилик дўконларда товарларни сақлаш, жойлаштиришда оддий қоидаларга риоя қилинмасликлари оқибатида озиқ-овқат товарларининг сифати пасайиши ва истеъмолчиларнинг саломатлигига салбий таъсир кўрсатишининг гувоҳи бўляпмиз;

- тадбиркорлар томонидан четдан олиб келинаётган товарларнинг истеъмол хусусиятлари ҳақида билимга эга эмасликлари, товар хусусиятлари Ўзбекистоннинг иссиқ иқлим шароитида тўғри келмаётганлиги оқибатида сифати талаб даражасида бўлмаган товарларнинг

кўпайиши ва истеъмолчилар ўртасида ўткир юқумли, турли тери-таносил, аллергия касалликларнинг кўпайишига олиб келмоқда.

Юқорида таҳлил қилган камчиликларни эътиборга олган ҳолда, Самарқанд шаҳар сайёҳлар ва меҳмонлар серқатнов ҳудудларидаги савдо дўконларида савдо хизмати сифатини таҳлил қилиш ва савдо хизмати сифатини оширишга кўмаклашиш мақсадида 60 та озиқ-овқат савдо дўкони танлаб олинди. Савдо дўконларида хизмат сифатини ўрганиш ва камчиликларни баргараф этиш мақсадида тузилган саволнома асосида мониторинг ўтказилди.

Озиқ-овқат савдо дўконларининг дастлабки ва мониторингдан кейинги савдо хизматининг ҳолати диаграммаларда келтирилган.

1-диаграмма. Самарқанд шаҳридаги озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларининг дастлабки ҳолати таҳлили, %ларда (56 та дўкон мисолида)

Манба: муаллиф ишланмаси

1-диаграммада ўрганилган 56 та савдо дўконларининг дастлабки ҳолати натижаларига кўра, 47 % савдо дўконларининг хизмати талабга жавоб беради, 37 % савдо дўконларининг хизма-

ти талабга жавоб бермайди, 16 % дўконларда саволномада кўрсатилган товар асортименти ёки хизмат тури мавжуд эмас.

2-диаграмма. Самарқанд шаҳридаги озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларининг мониторингдан кейинги ҳолати таҳлили, %ларда (56 та дўкон мисолида)

Манба: муаллиф ишланмаси.

XIZMAT KO'RSATISH

2-диаграммада савдо дўконлари билан ишлаш натижаларининг мониторинги куйдагиларни кўрсатди. 56 та савдо дўконларида хизматнинг талабга жавоб берадиган кўрсаткичлари 28 %дан 37 %га кўтарилди.

Савдо дўконларининг хизмат сифатини янада ошириш мақсадида 5 та ҳудуддаги 56 та савдо дўконлари таркибидан энг намунали савдо дўконини танлаб олиш учун “Намунали савдо дўкони” номинацияси мезонлари ишлаб чиқилди (1-жадвал).

1-жадвал

Озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларининг “Намунали савдо дўкони” номинацияси мезони

№	Мезонлар кўрсаткичлари	“5”	“4”	“3”
1.	Савдо дўконида кириш йўлакчаларининг талабга жавоб бериш даражаси (кириш йўлакчаларининг тозаллиги, қулайлиги, чиқинди қутисининг мавжудлиги ва тозаллик даражаси)			
2.	Савдо дўконининг пештахтаси ташкил этилиши даражаси (савдо дўконининг номланиши, иш вақти бошланиши, тугаши, тушлик вақти ҳамда санитария тозаллик куни, вақти кўрсатилган бўлиши керак)			
3.	Савдо дўконида истеъмолчи бурчагининг тўғри ташкил этилганлиги, унда юридик шахс тўғрисидаги маълумотлар – ўз корхонасининг номи, солиқ тўловчининг идентификация рақами (СТИР), шунингдек, унинг жойлашган жойи (почта манзили) мавжудлиги			
4.	Савдо дўкони ходимларида махсус кийимнинг мавжудлиги			
5.	Савдо дўкони ходимларининг иш жараёнида шахсий гигиена қоидалари (соч-соқол ва тирноқлар олинган, махсус кўлқоплар билан таъминланган)га риоя этишлари			
6.	Савдо дўкони ходимларининг муомала маданияти даражаси, харидорларга хушмуомилалиги, дўстона муносабати, очиқ юзлилик каби хислатларининг намоёнлиги даражаси			
7.	Савдо дўконида хизмат кўрсатиш маданиятининг ҳолати: харидорнинг истагига биноан маҳсулотлар тўғрисида аниқ маълумот бера олиши ҳамда мижоз савдо дўконига киргундан бошлаб, то чиққунга қадар бажонидил хизмат кўрсатиши ва истеъмолчининг озиқ-овқат товарига бўлган талабини юқори даражада қондириш даражаси			
8.	Товарларда қонун ҳужжатларида назарда тутилган товарлар тўғрисидаги маълумотларнинг мавжудлиги: товарнинг номи; товарнинг штрихли коди (мавжуд бўлганда); товардан самарали ва хавфсиз фойдаланиш қоидалари ва шартлари; яроқлилик муддати; товарнинг оғирлиги, товарнинг нархи, товар сифатини кафолатловчи мувофиқлик белгиси			
9.	Четдан импорт орқали келтирилган товарларда товар ҳақидаги маълумотлар харидорлар эътиборига давлат тилида етказилишининг мавжудлиги			
10.	Савдо дўконларида озиқ-овқат товарларини витриналарда ёнма-ён сақлаш ва жойлаштириш тўғри ташкил этилганлиги, қуёш нурлари ва ёгингарчиликларнинг тўғридан-тўғри таъсирига учрайдиган ҳолати			
11.	Савдо дўконларида қадоқланган товар ўрамага этикетка ёпиштирилиши (товар номи, тайёрловчи корхонанинг ёки тайёрловчи мамлакатнинг номи, бир бирлигининг баҳоси, тайёрланган санаси, яроқлилик муддати, қадоқланган санаси, қадоқловчининг тартиб рақами ёки фамилияси) маълумотларининг мавжудлиги			
12.	Савдо дўконларида ўз-ўзига хизмат кўрсатиш усули билан савдога тайёрланадиган товарларнинг талаб даражасига жавоб бериши (ўрам материали, тамғаланиши, боғланиши, қадоқланиши)			
13.	<u>Савдо дўконларида тухум маҳсулотларининг сотилишини ташкил этиш даражаси.</u> Ветеринар кўригидан ўтганлиги ҳақида вет. гувоҳномасининг мавжудлиги (ветеринар гувоҳнома қабул қилинган тухумнинг ҳар бир партиясига мавжуд бўлиши керак). Ифлосланган, синган, тешилган, бутунлигини йўқотган тухумлар ҳамда ўрдак ва ғоз тухумлари сотилиши таъқиқланади. Тухум маҳсулотлари ҳақида маълумотларнинг мавжудлиги (товар номи, тайёрловчи корхонанинг ёки тайёрловчи мамлакатнинг номи, нархи, қадоқланган санаси, қадоқловчининг тартиб рақами ёки фамилияси, яроқлилик муддати)			
14.	<u>Савдо дўконларида сут ва сут маҳсулотларининг сотилишини ташкил этиш даражаси.</u>			

XIZMAT KO'RSATISH

	<p>Озиқ-овқат дўконларида ностандарт идишлар, баклажкалар, бутунлиги бузилган қадоқларда сифати ва хавфсизлигини кафолатлайдиган ҳужжатлари бўлмаган сут ва сут маҳсулотлари сотилиши таъқиқланади.</p> <p>Сут ва сут маҳсулотларининг махсус совуткичларда талаб этилган ҳароратларда сақланиши ва сотилиши.</p> <p>Савдога қўйилган сут ва сут маҳсулотларининг истеъмол муддатига қатъий амал қилиниши</p>			
15.	<p>Савдо дўконларида нон ва нон маҳсулотларининг сотилишини ташкил этиш даражаси.</p> <p>Нон маҳсулотларини устма-уст тахлаш, деворга яқин жойга қўйиш таъқиқланади.</p> <p>Нон полдан 35 смдан юқори бўлган стеллажларда тахланади.</p> <p>Истеъмолга яроқсиз нон маҳсулотлари сотувини таъқиқлаш.</p> <p>Нон маҳсулотлари сотуви ташкил этилганлик даражаси (махсус қўлқоплар, санчки, полиэтилен халтачаларнинг мавжудлиги)</p>			
16.	<p>Савдо дўконларида қандолат маҳсулотларининг сотилишини ташкил этиш даражаси.</p> <p>Торт, шу жумладан, пирожнийларни стандарт қутиларда қадоқланган, маркировкаси бўлган ҳолда сотиш талаб этилади.</p> <p>Қандолат маҳсулотлари ҳақидаги маълумотларнинг (номи, ишлаб чиқарилган санаси, яроқлилик муддати, ишлаб чиқарган корхона ва давлатнинг номи, нархи) тўлиқлиги</p>			
17.	<p>Савдо дўконларида мева ва сабзавотлар учун витриналарнинг тўғри ташкил этилганлиги (сотувга қўйиладиган мева-сабзавот товарлари сортларга ажратилган бўлиши керак). Мева-сабзавот товарларини сотиш (савдо) жойларида товарнинг механик шикастланишдан сақлашни таъминловчи идиш ва ўрамда бўлишлиги, мева-сабзавот товарларининг носоз, ифлос ва ўзига хос ҳид келиб турадиган идишда сақлашга йўл қўйилмайди</p>			
18.	<p>Савдо дўконларида хосил бўлган чиқиндилар алоҳида оғзи берк идишларда сақланиши, тўлганидан сўнг чиқинди йиғиш контейнерларига тўкилиши</p>			
19.	<p>Савдо дўконлари худудида чиқиндиларни йиғиш учун алоҳида майдон ажратилиши, чиқинди йиғиш майдони ҳар куни тозаланиши ва дезинфекция қилиб турилиш даражаси</p>			
20.	<p>Савдо дўконларида банк пластик карточкаларидан фойдаланган ҳолда тўловларни қабул қилиш бўйича ҳисоб-китоб терминалининг мавжудлиги, харидорлар билан нақд пулли ҳисоб-китобларни амалга оширишда назорат-касса машиналарининг ташкил этилганлиги (истеъмолчига кўринадиган жойга жойлаштирилганлиги)</p>			
Жами баллар тўплами:				

Манба: муаллиф ишланмаси

Изоҳ: “90-100” балл тўплаган савдо дўкони намунали савдо дўкони ҳисобланади.

1-расм. “Намунали савдо дўкони” логотипи

Манба: муаллиф ишланмаси.

Номинация мезонларига савдо хизматини баҳоловчи 20 та савол киритилди. Баҳолаш учун “5” балли тизим олинди. Номинация мезони бўйича 90-100 балл тўплаган ҳамда “Намунали савдо дўкони” номинацияси мезонларига жавоб берадиган Самарқанд шаҳридаги савдо дўконлари аниқланди (2-жадвал). “Намунали савдо дўкони” логотипи ишлаб чиқилди (1-расм) ва Самарқанд шаҳридаги намунали савдо дўконларига топширилди.

1-жадвалда озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларининг савдо хизмат кўрсатиш сифат даражаси ва хизмат маданиятини ошириш мақсадида “Намунали савдо дўкони” номинацияси

мезони ишлаб чиқилди. Мезондаги саволлар озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконининг савдо хизмат кўрсатиш сифат даражаси ва хизмат маданиятини аниқлаш учун мўлжалланган. Мезондаги барча саволларга жавоб берадиган савдо дўконлари намунали савдо дўкони сифатида тан олинади.

1-расмда “Намунали савдо дўкони” логотипи келтирилган. Ушбу логотип озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларининг “Намунали савдо дўкони” номинацияси мезонлари талабларига жавоб берадиган савдо дўконларига тақдим этиш учун олиб борилган изланишлар натижасида ишлаб чиқилди.

2-жадвал

“Намунали савдо дўкони” номинацияси мезонлари кўрсаткичлари талабига жавоб берган савдо дўконлари ҳақида маълумот

Мезондаги саволлар рақами (балл) Дўконлар номи	1. “Sam Dil Kusho Faravon Savdo” МЧЖ (Самарқанд шаҳар Амир Темура кўчаси 41-А уй)	2. “Умид Ёшлик” МЧЖ (Орион) (Самарқанд шаҳар А. Навоий кўчаси 38-уй)	3. “Shohjahon universal food” МЧЖ (Оптовик уз) (Самарқанд шаҳар Мирзо Улуғбек кўчаси 39-уй)	4. “Сам Шодлик” МЧЖ (Самарқанд шаҳар Дахбед кўчаси 69-уй)	5. “Шукрулло савдо” МЧЖ (Оптом.уз) (Самарқанд шаҳар Беруний кўчаси 7-а уй)
1.	5	5	5	4	4
2.	5	5	5	4	5
3.	5	3	3	5	4
4.	5	5	5	4	3
5.	5	5	5	5	5
6.	5	5	5	5	5
7.	5	5	4	5	5
8.	5	5	4	5	5
9.	4	5	5	4	5
10.	5	5	5	5	5
11.	5	5	5	5	5
12.	5	5	4	4	4
13.	5	4	5	4	4
14.	5	5	5	5	5
15.	5	5	5	5	4
16.	5	5	5	5	5
17.	5	5	5	5	4
18.	4	5	4	5	4
19.	4	3	4	4	4
20.	4	3	4	4	5
Жами:	96	93	92	92	90

Манба: муаллиф ишланмаси.

2-жадвалда олиб борилган изланишлар давомида Самарқанд шаҳридаги 56 та озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконлари танлаб олинди. Ушбу танлаб олинган озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларидан номинация мезони бўйича 90-100 балл тўплаган ҳамда “Намунали савдо дўкони” номинацияси мезонларига жавоб берадиган савдо дўконлари аниқланди. Баҳолаш учун “5” балли тизим олинди.

Хулоса ва таклифлар. Олиб борилган тадқиқотлар натижаси таҳлилдандан келиб чиққан ҳолда Самарқанд шаҳрида озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларида савдо хизмати сифа-

тини ошириш мақсадида қуйидагиларни таклиф этамиз:

1. Озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларининг хизмат кўрсатишини юқори даражага олиб чиқиш ва сақлаш мақсадида Самарқанд вилоят истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари ҳудудий бирлашмаси ходимлари, Самарқанд шаҳар санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати ходимлари билан ҳамкорликда доимий равишда мониторинг олиб боришни йўлга қўйиш ва натижалар таҳлилинини (манзилли ютуқлар ва камчиликларни) оммавий ахборот воситалари орқали истеъмолчиларга хабардор қилиб туриш.

2. Озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларидаги маҳсулотларининг яроқлилик муддати камайиб бориши билан уларнинг нархини босқичма-босқич пасайтириб бориш механизми-ни йўлга қўйиш.

3. Савдо хизмати юқори даражада бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларига “Намунали савдо дўкони” логотипини тақдим этиш ва оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқлар орқали истеъмолчиларга кенг тарғибот қилиб туриш.

4. Товарларда қонун ҳужжатларида назарда тутилган товарлар тўғрисидаги маълумот-

ларнинг мавжудлиги (товарнинг номи, товарнинг штрихли коди, товардан самарали ва хавфсиз фойдаланиш қоидалари ва шартлари, кафолатли муддати, товарнинг нархи, товар сифатини кафолатловчи сертификати) бўлмаган тақдирда назоратли давлат органлари томонидан сотилишига йўл қўйимаслигини назоратга олиш.

5. Озиқ-овқат маҳсулотлари савдо дўконларида истеъмол муддати тугаган маҳсулотлар сотилмаслигини назоратга олиш ва тартибга солиш.

Манба ва фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Хизматлар соҳасини ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги” қарори. ПҚ-104-сон. 27.01.2022 йил.
2. Джон Ферни и др. Принципы розничной торговли. Пер. с англ. Сапциной У. – М.: ЗАО «Олимп – Бизнес», 2008. – 416 с.
3. Снегирева В. Розничный магазин. Управление ассортиментом по товарным категориям. – СПб.: Питер, 2005. – 416 с.
4. Сысоева С.В., Крок Г.Г. Большая книга директора магазина. – СПб.: Питер, 2009. – 432 с.
5. Абдукаримов Б.А. ва бошқ. Савдо иқтисодиёти муаммолари. Ўқув қўлланма. –Т.: Иқтисод-молия, 2016. – 504 б.
6. Солиев А., Бузрукхонов С. Маркетинг. Бозоршунослик. Дарслик. – Т.: Иқтисод-молия, 2010. – 294 б.
7. Абдукаримов Ф.Б. Савдода бозор механизмини такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш йўллари (Самарқанд вилояти мисолида). – Самарқанд: СамИСИ, 2011. – 156 б.
8. Пардаев О.М. Маҳсулотларни сақлаб сотиш хизматлари самарадорлигини оширишнинг ташкилий-иқтисодий механизмлари. Монография. – Т.: Fan va texnologiya, 2017. – 284 б.
9. <https://mineconomy.uz/>
10. <https://uza.uz/uz>
11. <https://lex.uz>